

MAASTRICHT DIGITAAL

TWEE MAANDELIJKS MAGAZINE

Foto : Koos Wijnants

John Kerkhofs : Hotel l'Empereur   Fotograaf aan het woord

Foto van de maand   Literair perelke   Straat uitgelicht

Willie Lion : Theresiakerk   en nog veel meer...

Inhoud

December 2020 | 24e editie

- 3 Maastricht Digitaal
- 4 Kwis
- 5 Gedicht
- 6 l'Empereur
- 12 Ansichtkaarten
- 14 Stamboom
- 15 Fotograaf aan het woord
- 18 Maastrichtkunst
- 20 Foto van de maand
- 22 't Perelke
- 23 Fotograaf aan het woord
- 26 Kiek ins nao bove
- 27 Jouw huis
- 28 Opa Jam
- 30 Beeld in de stad
- 31 Facebook
- 32 Alde Caerte
- 35 Dinghuis
- 36 Thuis in Maastricht
- 38 Historia Traiecti ad Mosam
- 39 Fotograaf aan het woord
- 42 Stilte in de stad
- 43 Vroeger en nu
- 44 Foto van de maand
- 46 Opa Jam
- 48 Straat uitgelicht
- 49 Cellebroederskapel
- 50 Theresiakerk
- 52 Reuzenrad
- 53 Opa Jam
- 56 e Keersverhaol
- 58 Mestreechter Geis
- 59 Benny Neyman straat
- 60 Keerseemes in Mestreech
- 63 Vrijthof
- 64 Coverfoto

Foto's in deze editie : Aggie Janssen, John Kerkhofs, Francien Schijlen, Frans Heckers, Jack Debruijn, Koos Wijnants, Jo Humblet, Björn Leurs, Michel Nicolaes, Jef Loontjens, Bea Pletzers, Conique Op den Camp, Willie Lion, Aldo Haan, Wil Lardenoije, Mathy Engelen

MAASTRICHT DIGITAAL

Dit is de zesde editie van het tweemaandelijks magazine van Maastricht Digitaal van 2020. In ons magazine kennen wij een aantal vaste rubrieken. Daarnaast zijn wij altijd op zoek naar interessante informatie die past bij Maastricht Digitaal. Denk je dat een bepaald onderwerp wellicht interessant is om in een volgende editie op te nemen? Stuur dan een mail naar :

info@maastrichtdigitaal.com

"Haw pin"

We naderen het einde van het jaar 2020. Een jaar dat vanaf maart in het teken heeft gestaan van Corona. Een virus dat er voor zorgde dat wij veel thuis moesten blijven, weinig bewegingsruimte hadden. Laten we hopen dat 2021 wat dat betreft er voor zal zorgen dat er een werkend vaccin beschikbaar is zodat we weer onze normale gang kunnen gaan. Wij kijken met deze editie terug op 4 jaar Maastrichtdigitaal. De website is in de afgelopen 4 jaar gegroeid, dat zien we ook aan het aantal bezoekers. Op dit moment tellen we over de 4 websites die samen Maastrichtdigitaal vormen een totaal aantal bezoekers van 74.000. Iets waar we best trots op mogen zijn. Dit jaar spelen we ook voor de vierde keer op rij onze eindejaarskwis. De beker voor de winnaar staat al weer te wachten om overgedragen te worden. We hopen jullie met dit magazine weer een mooie kijk te kunnen geven in ons mooie Maastricht en hoe wij dit allemaal in beeld brengen.

Rest ons jullie allen fijne feestdagen te wensen en vooral een goede gezondheid.

MAASTRICHTDIGITAAL KWIS

We naderen het eind van het jaar, tijd weer voor onze eindejaarskwis. Dit is de vierde editie van onze kwis, we hopen dat jullie weer veel plezier hebben met het spelen daarvan. Voor de winnaar staat, zoals wellicht bekend, onze jaarlijkse trofee klaar. Ben jij degene die dit jaar deze mooie beker weet te winnen? De kwis start op 21 december 2020 en loopt tot en met 4 januari 2021.

ES DE MAOS KÓS VERHAOLE
ZIEN GESJIEDENIS VERTAOLE
KREGE VEER VÄÖL TE LEZE
DEECH 'T US GEMIS GENEZE

WANT AL IEWELAANK
HURE VEER ZIENE KLAANK
BEI HOEG EN LIEG WATER
VÖLT HEER ALLE GATER

WANT UZZE MAOS
KUMP NOETS OET GERAOS
CAROL@

Hotel l'Empereur door John Kerkhofs

Hotel l'Empereur oftewel 'La Grande Dame' (De Grote Dame).

Als je uit het station aan het Stationsplein komt valt een gebouw je meteen op namelijk Hotel l'Empereur. Het statige hoekpand gelegen aan de Stationsweg en Parallelweg met zijn unieke toren met bovenop een keizerskroon van goud. Het gebouw spreekt tot je verbeelding, hoe vaak ging ik er niet langs en viel me de uitstraling op, luxueus, chic, een andere wereld, vergelijk het maar met de jaren twintig. Ik stel me de mannen in smoking voor en de dames in sjeike lange rokken met parels, handschoenen tot aan de ellebogen en sigaretten in een mondstuk. Ik hoor het orkest spelen en ruik als het ware de sigaren en sigaretten.

Maar nu na de werkelijkheid terug, in de Coronatijd is het erg rustig op straat. Alles gaat in een rustiger tempo, je kunt de tijd nemen om eens goed naar de gebouwen te kijken. Nooit eerder was me de pracht van het gebouw van Hotel l'Empereur opgevallen, de versieringen, de gouden dieren koppen die met punten verbonden zijn, en die ene salamander die zich om de regenpijp heeft genesteld. In deze moeilijke tijd heeft men besloten om het gebouw te restaureren, maar daar meer over later. Voor een uitgebreide beschrijving met prachtige woorden in vaktermen kunt u terecht op de site van Rijksmonumenten.

Eerst wat geschiedenis, in 1901 werd de kavel aangekocht door Ernest Bosch, de heer Bosch was eigenaar van de Stoombierbrouwerij De Keyzer in Wyck. Ze kregen toestemming om op de bewuste hoek een 'Grande Hotel' te bouwen. Ze gaven het de naam 'Grand Hotel de L'Empereur, de naam verwijst naar de Brouwerij 'De Keyzer' wat in het Frans 'L'Empereur' betekent. Het hotel is gebouwd in de zgn Nouveaux of Jugendstil stijl. Hierdoor is in het hele interieur werk te bewonderen van kunstenaars als Gertie Bierenbroodspot, Emile Cornelis, Ger Stallenberg en Guy Olivier.

De opdracht werd gegund aan de Rotterdamse architect Jacobus van Gils en de bouw duurde van 1901 tot 1903, in 1902 heeft men al de eerste gasten kunnen verwelkomen. Hoewel de Brouwerij De Keyzer eigenaar was van het hotel werd deze door iemand anders gerund. De Familie Beyersbergen werd in 1938 de eigenaar van het hotel en in 1997 werd het hotel overgedragen aan familie van Eijl van de Amrath Hotelgroep.

Verbouwingen/groei

Het originele hotel had 40 kamers, bouwopzichter was de heer Ramaekers uit Geleen en de aannemers waren de heren Houx en Reggers, het hotel is gebouwd als 'spoorweghotel'. De eerste verbouwing was in de jaren '80, hierbij werd het bestaande hotel uitgebreid aan de Parallelweg met nog eens 40 kamers. Een totale renovatie en uitbreiding zou volgen van 2002 tot 2006 hierbij werd het aantal kamers uitgebreid van 80 naar 150 en werden er vergaderfaciliteiten onder de naam 'Les Grands Salons & Fêtes' toegevoegd. In 2004 werd de gevel via een speciale lasertechniek gereinigd : door een sterk geconcentreerde laser wordt het oppervlak zeer heet waardoor de vervuiling in de lucht oplost.

Deze methode van reiniging brengt geen schade toe aan het oppervlak en is daarom geschikt voor kwetsbare ondergronden. Van 2016 tot 2018 werden het interieur van de hotelkamers in het originele gedeelte en het restaurant geheel vernieuwd. Nu anno 2020 wordt de gevel gerestaureerd, de dakranden worden vervangen door zink en geplaatst door Stevacom Bouw uit Wessem, deze waren ook betrokken bij de uitbreiding van 2002 tot 2006. Het aangetaste mergelsteen wordt gerestaureerd door de fa. Kleijnen uit Sibbe. Schildersbedrijf Palet uit Genemuiden zal de historische kleuren terugbrengen, hierdoor wordt de gevel weer in originele staat gebracht en zal er een waterdichte coating worden aangebracht. Het totale project heeft zo'n twee maanden in beslag genomen en is begin November 2020 afgerond.

De gevel

Zoals eerder vermeld heb je tijd nodig om de hele gevel goed te kunnen bekijken, van de prachtige gevelreclame aan de Paralelweg tot aan het tegeltableaus boven op de gevel aan de Stationsstraat, stuk voor stuk ware kunstwerken. De gouden kikkers, uilen en apenkoppen die met gouden punten met elkaar verbonden zijn, de steunen van het balkon die het bourgondisch leven van Maastricht voorstellen, verder de twee hoofden aan de onderzijde van de hoektoren van dhr. Bosch, hogerop aan de hoektoren de gebeeldhouwde hoofden van vroegere obers en staf. Uiteraard de Engel van Maastricht, de Engel van Hotel Amrath als tegeltableau en een beeld van de leeuw met het wapen van Limburg. Uiteraard moeten we niet 'Adriaan' de hotelkater vergeten die vereeuwigd is als sculptuur op de gevel aan de parallelweg.

Tegenwoordig heeft het hotel 149 kamers, een restaurant, bar, zwembad en zeven multifunctionele vergaderruimtes met plaats voor gezelschappen van meer dan 1000 personen. Men beschikt zelfs over een zgn. 'Grand Ballroom', deze is geschikt voor 450 personen

Het schijnt dat er in het begin zelfs een casino is geweest, Paul Berben laat ons weten: Es in Holland casino's. De onderwereld zaot dao biejein de ingaank aon de stationstraot hoort bij Mestreech. De ingaank op Parallelweeg waor Meerssen. 't Waor in de periode begin 1900. Es de pliesie vaan Mestreech binne vele, ginge ze in Meerssen nao boete en aandersum. Zoe bleve ze deks oet han vaan de govie !

Met andere woorden: Je kunt het vergelijken als in Holland Casino's. De 'onderwereld' zat er bij elkaar, de ingang aan de Stationsstraat lag in Maastricht terwijl de ingang aan de Parallelweg op het grondgebied van Gemeente Meerssen lag. Als de politie van Maastricht binnenviel, ging men in Meerssen naar buiten en andersom. Zo bleven ze vaak uit de handen van de politie.

Ook hier geldt de gezegde 'Kiek 'ns nao bove'.

Bronnen:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed :

<http://www.rijksmonumenten.nl/monument/506689/grand-hotel-de-lempereur/maastricht/>

Monumentaal:

<https://www.monumentaal.com/grand-hotel-de-lempereur-maastricht-in-de-steigers/>

Facebook Hotel L'Empereur: <https://www.facebook.com/grandhoteldelempereur/>

Bob van Herpen manager Uitzending RTV Maastricht

Hans van Eijsden, <https://maastrichtlokaal.nl/nieuwsbericht/234218>

Paul Berben

John@Kerkhofs

John@Kerkhofs

John@Kerkhofs

John@Kerkhofs

ANSICHTKAARTEN

van Aggie Janssen

HISTORIA TRAIECTI AD MOSAM

Door Stefan Vrancken (stefan.vrancken@live.nl)

Wil jij een origineel Kerstcadeau geven? Denk dan eens aan een stamboom: ik leg het verleden van je familie bloot. Stuur mij een privébericht of mail naar stefan.vrancken@live.nl voor meer informatie. Ook leuk als cadeautje voor jezelf uiteraard

FOTOGRAAF AAN HET WOORD...

Frans Heckers

Het woord fotografie komt uit het Grieks en betekent Letterlijk : "Schrijven met licht". En dat vind ik wel een mooi uitgangspunt....

Welke camera je ook gebruikt van Smartphone tot Super de luxe met alle toeters en bellen, het principe van het licht blijft hetzelfde.

De mobiele telefoon heeft wel de fotografische wereld op zijn kop gezet. Bijna iedereen zie je er plaatjes mee maken en ze zullen ongetwijfeld ook voor onze: "Groep van maastrichtdigitaal.com" worden gebruikt.

Voor mij ligt het maken van een mooie foto bij KIJKEN. Bepaal je positie, let op voor- en achtergrond en wacht op het juiste moment om het "perfecte plaatje" te schieten.

Een sprekend voorbeeld hiervan gaf mijn vriendin. Ze maakte een geweldige foto van een herdershond, die aandachtig naar haar keek. Desgevraagd vertelde ze: Ik ben plat op de grond gaan liggen en de hond moet gedacht hebben: "Wat doet dat gekke mens daar " en bleef naar haar kijken. Het resultaat was er naar.

Zelf heb ik laatst vijftien foto's gemaakt van een papagaai, in de positie die ik wilde, er was er maar één acceptabel

Aan één soort foto heb ik een hekel, het toeristische voorbeeld van een mooi gebouw, waar zo nodig Jan of Miep ook op moet. Als je al dat wilt, zet dan die persoon aan de zijlijn en niet in het midden en maak er nog eentje zonder.

Afsluitend, de Groep van maastrichtdigitaal.com wil Maastricht promoten, dus loop door onze mooie stad en fotografeer de honderden mooie plekjes die er zijn en denk: fotograferen is kijken.

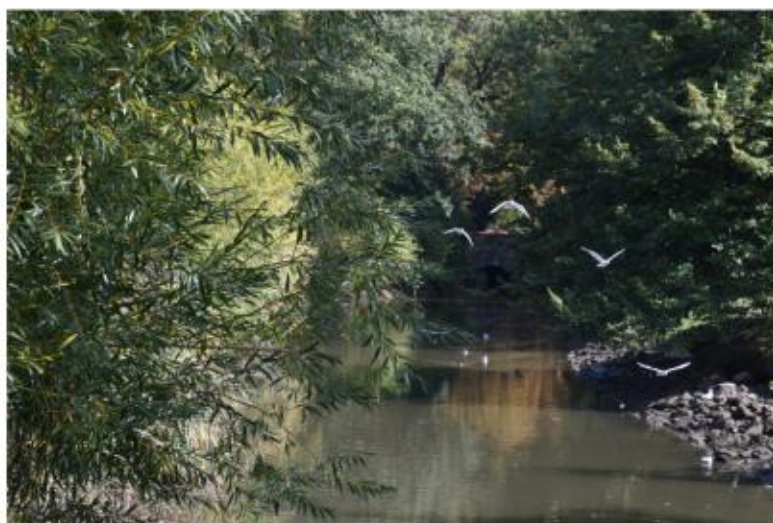
Veel succes allemaal...
Frans Heckers

P.S.: bij de foto's: twee zijn er gemaakt met een telefoon, de rest met een spiegelreflex camera, kunnen jullie ook zeggen welke ?

"Loop door onze mooie stad en fotografeer"

JEKER

Dat er in Maastricht ook veel natuur te vinden is laat deze foto zien. Flora en fauna van een stad in een beeld gevangen.

ENCI

Een overzicht van de ENCI groeve. Dreigende wolken hangen over de groeve en de fabriek. Hoe zal dit stukje Maastricht er straks uitzien?

DE MAAS

Maastricht en de Maas onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hier heel mooi in beeld gebracht door ook een stuk van de oever mee te nemen in het beeld.

MAASTRICHTKUNST.NL

Ontdek boeiende kunst in historisch Maastricht

Wandel de prachtige kunstroute door de stad met de Maastricht Art Map op www.maastrichtkunst.nl

Maastricht telt maar liefst meer dan dertig kunstgaleries met zeer uiteenlopende collecties. Ze liggen alle in de historische binnenstad en zijn vanaf nu te bezoeken aan de hand van een boeiende kunstroute. Je wandelt door monumentale straatjes waarbij je prachtige doorkijkjes van de stad te zien krijgt en tal van verborgen plekjes ontdekt. Intussen geniet je van veel bijzondere kunstwerken bij de gastvrije galeries. Je vindt de kunstroute op www.maastrichtkunst.nl.

De Maastricht Art Map zoals de kunstroute wordt genoemd werkt erg gemakkelijk. De Google Maps-versie vind je op www.maastrichtkunst.nl. De flyer met de route is verkrijgbaar bij alle hotels in de stad. Hij geeft een totaaloverzicht van meer dan 30 galeries, ateliers en kunsthandels in Maastricht.

Je bepaalt zelf het startpunt van de route die als een cirkel om het drukke winkelhart van de stad loopt. Je treft een aantal grote galeries van naam en faam, maar ook veel kleinere galeries met verrassende exposities. Ook leuk om te ontdekken zijn de kunstenaars met hun eigen galerie, zoals Galerie Vivi, Famke Rousseau, Foki-Art en Guy&Co Gallery.

Ook leuk om te ontdekken zijn de kunstenaars met hun eigen galerie, zoals Galerie Vivi, Famke Rousseau, Foki-Art en Guy&Co Gallery.

Even bijkomen

Maastricht was eens een Romeinse vesting, Middeleeuws religieus centrum, garnizoenstad en industriële keramiekstad: vier tijdperken die je volop terugvindt in de stad. Een mooier decor voor kunst is nauwelijks denkbaar.

Wil je tijdens de wandeling even bijkomen van alle indrukken? Dan vind je altijd wel een knus cafeetje of terrasje langs de Maas, op het Vrijthof, de Markt, Onze Lieve Vrouweplein, Sphinxkwartier of in Wyck. En heb je daarna zin in wat natuur dan volg je vanuit het stadspark de Jeker om in tien minuten tijd naar de wijngaarden in het schitterende Jekerdal te wandelen. Leuk om te combineren met een wijnproeverij bij een van de vele wijnboeren.

Informatie

De kunstroute door Maastricht plan je op www.maastrichtkunst.nl en kun je elke dag van het jaar wandelen. Hij is ook als flyer verkrijgbaar bij alle hotels in de stad. Op de website vind je ook de openingstijden en links naar de websites van de deelnemende kunstgaleries, ateliers, artshops en kunsthandels.

FOTO VAN DE MAAND

Oktober 2020 : Herfst in Maastricht

Het thema voor oktober 2020 was : Herfst in Maastricht. Een jaarlijks terugkerend thema : de herfst maakt dat er mooie kleuren ontstaan in de natuur. De foto die de meeste likes kreeg is van Jack Debruijn, een met een verwijzing naar vastelaovend door de gekleurde bladeren. De redactiekeuze ging naar de foto van Jo Humblet,, een foto van de Beer Jo in het stadspark.

Jack en Jo : proficiat!

De foto die de meeste likes heeft gekregen is de foto van Jack Debruijn

FOTO VAN DE MAAND

Oktober 2020 : Herfst in Maastricht

De redaktiekuuze voor het thema Herfst in Maastricht : een mooie opname van beer Jo in het stadspark, gemaakt door zijn naamgenoot Jo Humblet

'T PERELKE

met 'nne knipouch vaan Har Lamkin

FUNS OLTERDISSE

Ouch Olterdisse weurt noe geïerd door zien stad
Me zouw deenke dee weurt op de Boschstraat gezat
Mèh dat kin d'r begriep, dat zal toch neet goon
Noe moot 'r ocherrem in den Heksenhook stoon

P.R.N Nijst 1965

Printsje Jef Schijns 1965

Fons Olterdissen-1961-Willem Hofhuizen-Gr.Looiersstraat

FOTOGRAAF AAN HET WOORD...

Francien Schijlen

Hallo, ik ben Francien Schijlen, 48 jaar en geboren in Eijsden. Ik werk sinds 1994 bij de universiteit in Maastricht, daarom ben ik altijd in de stad te vinden geweest. Via omzwervingen in Limburg, woon ik sinds 2016 in Maastricht.

In 2019 ben ik met mijn zoon een kleine week naar London op vakantie geweest en van te voren dacht ik: er moet maar eens een goed fototoestel komen. Ik heb altijd graag gefotografeerd en ik ben destijds meteen van analoog naar simpele digitale camera's overgestapt. Maar toen de smartphones steeds mooiere foto's begonnen af te leveren, bleef de digitale camera steeds vaker in de hoek liggen. Met bijvoorbeeld skiën is het prachtig foto's maken, maar om dan zo'n camera mee te slepen: liever niet. Tot vorig jaar dus.

Ik heb een Canon 200D aangeschaft. De foto's zijn prima, maar ik miste toch iets. Maar dat had niet met de camera te maken, maar met mijn beperkte camera-kennis. Daarom heb ik begin dit jaar een cursus 'fotografie voor beginners' gevolgd. Na een tip heb ik de 'plastic fantastic' 50 mm lens aangeschaft. Vanaf toen kon ik, voor mijn gevoel, beter aan de slag.

Ik vind het leuk om details te fotograferen. Details in de natuur, een mooi bord eten, een portret met een vage achtergrond, details van gebouwen. Ook trekt Urbex me erg aan. Ik ben nog niet echt op zoek gegaan naar verlaten gebouwen, maar misschien komt die verdieping nog wel.

We zijn in september op onze motoren naar Noord/Oost-Duitsland gereden en daar ben ik los kunnen gaan in Peenemünde: de V2-testfabriek, de steden Bremen, Rostock en vooral Hamburg. Ja, de camera gaat nu zeker mee op onze reizen.

We wandelen veel in de Fronten en de binnenstad, en dan gaat de camera ook vaak mee. Steeds op zoek naar de kleine dingen. De telefoon heb ik ook nog altijd op zak, meestal als ik een algemeen beeld van de situatie wil maken. En voor de details heb ik dan de Canon bij me.

De echt goede instellingen die je per foto in moet stellen, moet ik nog leren. Ik gebruik de camera nu half automatisch. Er is dus vooruitgang, maar ook nog een hoop te leren.

Het is een leuke hobby! Lekker buiten struinen, meteen allerlei nieuwe dingen ontdekken en daarna nog nagenieten (van de bewerkingen) van de foto's.

"Steeds op zoek naar de kleine dingen"

FOTO'S VAN FRANCIEN SCHIJLEN

UITGELICHT

MAAS

Met de struiken en bladeren in de voorgrond ontstaat een hele mooie dieptewerking in de foto

BASSIN

De invoerende lijn van de muur en het hekwerk brengt je als het ware naar het gebouw in de achtergrond

VUUR

Een silhouet van Maastricht gevangen in een lucht die als het ware vol vuur zit.

KIEK INS NAO BOVE

Woon of werk jij in een Maastrichts pand met een gevelsteen(tje), of ben je de trotse eigenaar van een dergelijk pand? Dan kun je voor slechts 15 euro (inclusief montage) een mooi plaatje (zie foto) bestellen. Via de QR code kunnen bezoekers en voorbijgangers dan heel snel meer informatie verkrijgen over de geschiedenis en betekenis van jouw gevelsteen. Het afgebeelde plaatje verwijst door naar een gevelsteentje dat zich bevindt op een pand gelegen op de Bouillonstraat 14: <https://bit.ly/2GKJFhZ>

Bekijk ook eens de website: <https://bit.ly/3luw1yo>

Meer informatie? Stuur dan een e-mail naar vmg@maastrichtsegevelstenen.nl

HISTORIA TRAIECTI AD MOSAM

Door Stefan Vrancken (stefan.vrancken@live.nl)

DE GESCHIEDENIS VAN JOUW EN MIJN HUIS

In 1832 werd in het Koninkrijk der Nederlanden het Kadaster ingevoerd met een tweeledig doel, namelijk in het kader van belastingheffing, maar ook als een wettelijk middel om de eigenaren van onroerende zaken te registreren. Ten gevolge van de Belgische Opstand (1830), en de positie die Limburg innam, werd het Kadaster in onze contreien pas veel later ingevoerd, namelijk in 1842. Maastricht lag echter voorop: reeds in 1837 was een gedeelte van de stad ingetekend en geregistreerd.

In dat genoemde jaar 1837 was de eigenaar van mijn huis (foto) in de Kattenstraat in Wyck de in de Hoogbrugstraat wonende rentenier Joseph Delvigne. Hij verhuurde het huis, en ongetwijfeld zullen meerdere gezinnen in mijn huis gewoond hebben. Anno 2020 heeft mijn huis nog steeds hetzelfde kadastrale nummer als in 1837 (namelijk sectie A, nummer 1630). Alle eigenaren (maar ook veel bewoners) sinds 1837 heb ik in kaart weten te brengen. In 1964 kwam het huis in mijn familie, toen mijn opa en oma Joep en Truus Caenen-Menten het huis kochten, en sindsdien heeft het huis mijn familie nooit meer verlaten.

Ben jij ook nieuwsgierig naar de geschiedenis van jouw huis (het hoeft niet in Maastricht te liggen)? Stuur mij dan een e-mail (stefan.vrancken@live.nl) voor meer informatie. Ook leuk om als cadeau te geven.

Foto: Björn Leurs

D'n ierste trui vaan dit jaorgetij, ouch al is 't nog 'ne dunne, aongetrokke, en de slóffe aon. De vloer begint jammers al kaajd aon te veule. 's-zomers lekker meh in 't naojaor, neet zoe.

't Is haaf nege in de möрге es iech de gerdijne vaan de hoeskamer , die miech 't ziech op d'n hoof oontnumme, ope sjuif. 't Geveul es-of de gordijne in 't theater ope goon dringk zich aon miech op. Prachteg.

Laanksem voltrèk zich e sjouwspel , geregiseerd door Slivvenhier en gespäöld door de blómme , plante , buim en bieskes die in euzen hoof stoon of roond huppe. Eder liet zich op zien bès zien en steit op z'n eige plek. Dat is in 't theater daan wel anders. Es dao de gordijne ope goon begint of 't orkes te speule of de kemediespeulers starte mèt hun ierste luipke of teks.

Zoe neet in euzen hoof. Hij en dao beweeg e bleedsje, meh veur de res is 't doedstèl . Eigelek neet 't zjuste woord. Niks doet. D'n hoof leef. En wie. De tekskes vaan de bellebuimkes haang door , door 't gewiech vaan de blómme. De chrysante , monnikskap, dahlia's en hortensia's, ze stoon nog magnefiek debij. 't Lach dich aon. Neet lètterlek netuurlek , meh d'n aonblik maak d'n nuie daag., dat is duudelek en dee kin neet mie kepot. De wingerd bedèk de ganse moer vaan d'n hoof en liet de sjoenste kleure zien. Roed, geel en greun. Es-of de blajer aon wèlle geve dat vastelaovend weer steit dr'aon te koume. Geine sjèlder kin oets op 't dook zoe'n kleureprach kriege met zien tubes verf , es wat de natuur te beje heet aon kleure. 'n Koolmees bungelt aon 't nètsje mèt olieneutsjes dat oonder 't vogelhuiske hingk. Ze(heer) wèrk zich oet de naod um zich de versnapering touw te eigene. Kwetterend wegvlegend gief 'r (zie) aon tot dat gelök is. En de volgende deent zich al weer aon. En dat op de vreuge möрге.

De zon , neet zoe hoeg aon d'n hiemel es op 'ne zomerdaag , gief aon dat 't 'ne prachtegen daag geit weure. Mèt e teske koffie in de hand laop iech nao boete

Foto : Jack Debruijn

Veurzichtig num iech 'ne sjlók. Neet släörpe. Dat maak jammers te vööl lewej. Nog eve en daan huurt dat sjoens weer tot de catogorie : Veurbij.

Door d'n dauw kinste prachteg de spinnewèbbe good beloere. 't Is zjus of de spinne vannach hōbbe euvergewèrk. Hun doorzètte weurt aof en touw beloend es 'n vleg 't obstakel neet zoot en in volle vaart weurt opgevaange in 't vaagnèt vaan fien zèlverechtege draodsjes. Dat allemaol voltrèk zich veur mien ouge, op deez straolende Zoondagmörge. Jaomer dat 'n spin neet vegetarisch is. Veural veur die vleg.....

't Naojaor is begós.....

Eve laot iech mich in 'ne tuinstool zakke. Heer steit 'r nog. Es 't weer zoe aonhèlt weurt zien deensverband nog get verlengk. De koffie smaak heerlek. De koolmeze geve e konzèr es dank veur de neutsjes. Eve mer. Daan is 't weer stèl. Hiel stèl. 't Weurt 'ne sjoene herfsdaag vendaog.

De kèrkklok gief, gelökkeg neet al te luidruchtg, aon dat 't tied weurt um vaan dee sjoenen daag ouch 'ne nuttege te make. De prachteg gekleurde tuin achter miech laotend en nog naogenetend, begin iech aon de opdracht boevaan miech ederen daag weurd veurgehawwe dat ze noe eindelek 'ns mote gebäöre.

Vendaog zal iech nog dèks de weeg tösse keuke en sjeur aflègke veur materiaol of gereidsjap, en edere kier oppenuits geneet iech vaan wat iech zeen. 't Zal neet lang mie dore en daan is ouch dit gedeelte vaan 't jaor weer verleien tied.

E Godsgesjink boeste vaan maags genete, eder oor vaan d'n daag.

En ouch nog zoe vlakbij hoes.....

BEELD IN MAASTRICHT

Levensvreugde

Hoog op een zuil die afkomstig is uit de Okzaal van de Onze Lieve Vrouwe Basiliek bevindt zich een monument dat de sociale zorg in Maastricht uitbeeldt: een trotse moeder met haar vier spelende kinderen. In 1956 krijgt de in Amsterdam geboren Maastrichtse kunstenaar Willem Hofhuizen de opdracht van de commissie Hulpverlening aan beeldende kunstenaars. De onthulling in de Grote looierstraat vond plaats op zaterdag 22 juni 1957 en werd verricht door loco burgemeester Gijbels in het bijzijn van enkele autoriteiten. In de volksmond wordt dit beeld ook wel "het monument van de Kinderbijslag " genoemd.

Bron : Mestreechtersteerke

VOLG JIJ ONS AL?

BERICHT VAN
FACEBOOK

facebook

Michel Nicolaes plaatste een foto van het Vrijthof met daarbij de vraag of hij de link naar zijn fotopagina erbij mocht zetten. Onze reactie was uiteraard dat dit zeker mag zodat iedereen zijn mooie foto's kan bekijken. Je kunt zijn foto's bekijken via het volgende adres : <https://www.facebook.com/MichelNicolaes/photos>

FOTO VAN
FACEBOOK

Op facebook worden heel wat foto's gedeeld van Maastricht. Wij zullen in onze volgende editities steeds een bijzondere foto plaatsen die wij op facebook gevonden hebben. Deze keer : een sfeervolle zwart/wit opname van noventaarsen, elke kaars kent zijn eigen verhaal. De foto is gemaakt door John kerkhofs.

ALDE CAERTE

Door Gilbert Peters

WIE OF WAT WAS HONDETMARCK?

Op het voormalige MABRO-terrein aan het Onze-Lieve-Vrouweplein ligt sinds begin jaren 80 een met appartementen omsloten pleintje dat de straatnaam Hondertmarck draagt. Een naam die niet zomaar te verklaren is, maar tegelijkertijd wel een interessante herkomst heeft.

In een oorkonde van 4 april 1294, die betrekking heeft op de nalatenschap van een zekere Siba van Lichtenberg, wordt voor het eerst melding gemaakt van een convent, een kloostertje ergens op dit terrein dan nu Hondertmarck heet. Hierin is onder andere sprake van 'eyn hus dat leget aan haren Hondertmarcsconvent'. Het woordje 'haren' betekent 'heer', hetgeen in die tijd een gangbare aanduiding was voor een geestelijke. Waarschijnlijk mogen we dus aannemen dat dit kloostertje gesticht is door een geestelijke met de naam Hondertmarck. De familie Hondertmarck blijkt tot ver in de veertiende eeuw in Maastricht te zijn voorgekomen en behoorde tot het stedelijk patriciaat, een vooraanstaande familie dus in onze stad. Uit de spaarzame literatuur en archiefstukken over dit convent is af te leiden dat het door vrouwen werd bewoond. Het is echter niet duidelijk of zij echte kloosterlingen waren, of ze een leefregel volgden en wie het beheer had. Wel kan het bestaan tot in de zestiende eeuw worden aangetoond. Vanaf de tweede helft van de zeventiende eeuw lijkt de naam Hondertmarck te zijn verdwenen. Afgaande op beschrijvingen en tekeningen uit die tijd kan worden afgeleid dat de exacte plek van het kloostertje waarschijnlijk in het zuiden van het huidige Hondertmarck-terrein moet hebben gelegen.

Op deze plek in de Ridderstraat duikt vanaf het begin van de achttiende eeuw in officiële stukken een 'nieuw', naamloos conventje op. Het is vrij zeker dat dit het oude Hondertmarckconvent is, maar het draagt deze naam niet meer. Van dit conventje is bekend, dat het tijdens zijn hele bestaan armoe troef moet zijn geweest en de beheerder het vooral van giften moest hebben. In 1720 was het beheer overgenomen door pastoor Haegemans van de Sint-Nicolaaskerk, die met beperkte middelen de touwtjes aan elkaar moest knopen. Meer en meer wordt duidelijk dat het huis toegewijd is aan de Zeven Weeën van Maria, welke naam enkele decennia later veelvuldig in verband wordt gebracht met het convent. In Maastricht ging men spreken van het Conventje, in 't Maastrichts 't Kevintsje. De toewijding aan de Zeven Weeën (of Smarten) van Maria kan een symbolische betekenis hebben gehad, omdat er waarschijnlijk zeven arme vrouwen in woonden.

ALDE CAERTE

Door Gilbert Peters

Het lage witte pand van het oorspronkelijke 'Kevintsje' van de Zeven Weën en (waarschijnlijke) voormalige Hondertmarckconvent in de Ridderstraat. Rechts op de voorgrond het later toegevoegde pand aan Achter de Oude Minderbroeders.

ALDE CAERTE

Door Gilbert Peters

In het begin van de negentiende eeuw bestond het conventje uit een gebouw met een voorgevel van ongeveer achttien meter breedte langs de Ridderstraat, met in het midden een toegangspoort. Het hoekhuis Ridderstraat/Achter de Oude Minderbroeders werd hier in 1839 aan toegevoegd voor de stichting van een bewaarschool. Dit schooltje, met aan de binnenkant een speelplaats, schijnt al vrij snel te zijn verdwenen, om toegevoegd te worden aan het Conventje en nog vier vrouwen een plaats te geven.

Door de aanhoudende financiële malaise, achterstallig onderhoud en het teruglopende aantal bewoonsters, vroeg het Parochieel Armbestuur van de Onze-Lieve Vrouwekerk als beheerder in 1909 opheffing aan. Na pauselijke toestemming werd het convent enkele jaren later verbouwd tot arbeiderswoningen. De drie overgebleven bewoonsters behielden het recht op gratis onderdak tot hun overlijden.

Begin jaren 80 werden de woningen gerestaureerd en worden ze thans bewoond door particulieren.

Bron: Bonne et Servante, Th.J. van Rensch

GILBERT PETERS

Alde Caerte Stadswandelingen Maastricht organiseert diverse stadswandelingen in Maastricht, voor kleine en grote groepen. Laat je meenemen terug in de tijd en geniet van een rondleiding langs de mooiste plekjes van de oude binnenstad. Maak kennis met het oude Stokstraatkwartier, de groene Stadswallen, het pittoreske Jekerkwartier, het sjieke Wyck en nog veel meer! Gastheer Gilbert Peters vertelt met veel enthousiasme over het heden en verleden en laat je de rijke Maastrichtse historie op een bijzondere manier herbeleven.

mathyengelen.be

THUIS IN
maastricht:

Nuien Taolkelender vaan 't Mestreechs: hoeveel weet jij over onze taal?

Het leukste decembercadeau voor echte Maastrichtenaren is terug: vanaf 28 november ligt de Nuien Taolkelender vaan 't Mestreechs in de winkel. Na de succesvolle editie van 2018 staat de kalender voor 2021 opnieuw vol weetjes, feitjes en info over ons mooie dialect, aangevuld met illustraties van Chrit Rousseau. De samensteller van deze Nuien Taolkelender is taalveteraan Flor Aarts, bekend van tientallen boeken en artikelen over en in het Maastrichts.

Taal zit Flor Aarts (86) in het hart. Voor zijn pensioen werkte hij als hoogleraar Engels aan de universiteit van Nijmegen. Aangezien Flor een echte Maastrichtenaar is, keerde hij in 1994 terug naar de stad waar hij zich het meest thuis voelt en waar hij zijn meest geliefde taal kan spreken en schrijven. "Sinds mijn pensionering houd ik me bezig met het schrijven over het Maastrichts." Je kent Flor misschien wel van Mestreechs. Eus Moojertaol (2001), 't Verhaal vaan eus Taol (2009) of recentelijk Liergaank Mestreechs (2019).

Kijk voor meer interessante artikelen op : www.thuisinmaastricht.nl

'n Druug vrattel in de keel

De Nuien Taolkelender vaan 't Mestreechs is de logische opvolger van de Taolkelender vaan 't Mestreechs uit 2018. De nieuwe editie hanteert dezelfde opzet: iedere dag een vraag over het Maastrichts, zoals "Wat betekent de uitdrukking Dee heet 'n druug vrattel in de keel?" of "Uit welke taal komt het Maastrichtse woord benkelek?" "De vragen hebben te maken met zes thema's: grammatica, spelling, fonologie, vocabulaire, woordherkomst en uitdrukkingen en gezegdes," vertelt Flor. "Iedere vraag wordt op de achterkant van de betreffende dag beantwoord." Hij benadrukt dat de Taolkelender geen scheurkalender is: je kunt hem ieder jaar opnieuw gebruiken. De kalender houdt zelfs rekening met de vierjaarlijkse schrikkelag.

*"Het Mestreechs geniet hier een groot prestige;
Maastrichtenaren spreken het graag en zijn er trots op"*

Trots op het Mestreechs

Alle vragen en antwoorden op de Taolkelender komen uit Flors eigen repertoire. Voor deze kalender heeft hij zelf uit zijn rijke taalkennis geput en alle ingevingen opgeschreven die hem te binnen schoten. "Het leukst vind ik uitdrukkingen en gezegdes, bijvoorbeeld deze goede raad voor als je gaat trouwen: Trouw laat, dan doort ut neet zoe lang ('trouw laat, dan duurt het niet zo lang')." Hij constateert dat het dialect springlevend is in de stad, ook al verwelkomt Maastricht natuurlijk ook mensen van ver daarbuiten die niet met de taal zijn opgegroeid. "Wie geen Maastrichts spreekt, kan zich prima redden in het Nederlands, maar toch is het nuttig om Maastrichts te spreken. Het dialect geniet hier een groot prestige; Maastrichtenaren spreken het graag en zijn er trots op."

Voor het goede doel

De opbrengst van de Nuien Taolkelender vaan 't Mestreechs gaat naar een goed doel: Jonge brein onderzoekfonds Limburg. Het bedrag wordt besteed aan onderzoek en behandeling van kinderen en jongeren met psychische klachten en neurologische aandoeningen in het Maastricht UMC+. "Ik kwam op dit idee dankzij een vriend, die nauw betrokken is bij het fonds," motiveert Flor dit nobele besluit. Wil je Jonge brein onderzoekfonds Limburg steunen, meer leren over de Maastrichtse taal of een uniek Maastrichts cadeautje kopen voor de feestdagen, dan kun je de Nuien Taolkelender vaan 't Mestreechs vanaf 28 november kopen bij de boekhandels Dominicanen, de Tribune of Gadet, Supermarkt Cobben en de Bijenkorf.

Jenneke van Genechten

Jenneke van Genechten is schrijfster en vlogster, op zoek naar verhalen. Ze is van mening dat iedereen vele verhalen heeft, en helpt graag om die op de juiste manier op papier of camera te krijgen.

Kijk voor meer interessante artikelen op : www.thuisinmaastricht.nl

HISTORIA TRAIECTI AD MOSAM

Door Stefan Vrancken (stefan.vrancken@live.nl)

EEN KLEINE FAMILIEGESCHIEDENIS OP DE MARKT 38

We gaan terug naar het hele vroege begin van de twintigste eeuw en kijken uit op het hoekpand Markt 38, waar 'anno nu' Café Local is gevestigd. In de periode dat deze foto werd gemaakt woonde hier het echtpaar Hermanus Theodorus Schrijnemakers en Maria Hubertina Barbara Thijssen. Zij dreven in dit pand een café, in die tijd ook wel herberg of koffiehuis genaamd. Het pand was hun eigendom. In 1919 zouden zij de Markt verlaten en zich gaan vestigen op het adres Havenstraat 3 (het geboortehuis van Hermanus Theodorus Schrijnemakers). Het pand op de Markt werd vervolgens verkocht aan een zoon van het echtpaar: Henricus Hubertus Schrijnemakers, die in 1920 in het huwelijk trad met Anna Elisabeth Reumerman. Ook deze zoon was caféhouder op dit adres. Wie waren Hermanus Theodorus Schrijnemakers en Maria Hubertina Barbara Thijssen, de bewoners van Markt 38? Zij waren beiden geboortig van Maastricht: hij kwam ter wereld in 1863 als zoon van Henricus Hubertus Schrijnemakers (landbouwer van beroep) en Aleida Pilmeijer, terwijl zij in 1865 het levenslicht zag als dochter van Wilhelmus Thijssen (koopman van beroep) en Maria Ludovica Keunings. Zij trouwden te Maastricht in 1888, en in de periode 1889-1904 zou Maria Hubertina Barbara Thijssen acht keer in het kraambed liggen. Het op een na jongste kind (1902), Maria Mathilda genaamd, zou op het adres Markt 38 worden geboren. Hermanus Theodorus werd in de geboorteakte van dat kind 'koffijhuishouder' genoemd (in het Maastrichtse bevolkingsregister stond hij ingeschreven als 'herbergier'). Het kind dat in 1904 werd geboren, eveneens op het adres Markt 38, kwam levenloos ter wereld. Bron foto: Beeldbank Regionaal Historisch Centrum Limburg

foto JEF LOONTJENS

FOTOGRAAF AAN HET WOORD...

Jef Loontjens

Even voorstellen: mijn naam is Jef Loontjens (1947) en mijn professie was architect- stedenbouwkundige. Ik woon in het mooie Jekerdal. Dit is voor mij dé ideale uitvalbasis: je bent binnen 5 minuten in het buitengebied en de natuurlijke omgeving en aan de andere kant loop je binnen 10 minuten naar het centrum van de stad. De rust en ontspanning in het buitengebied en het levendige van het centrum bieden mij legio mogelijkheden met mijn fotografiehobby bezig te kunnen zijn.

Fotografie is voor mij een mooie en leuke hobby geworden sinds ik op 1 januari 2012 met pensioen ging. Voor die tijd maakte ik wel foto's maar dat waren meestal vakantiekiekjes of 'technische' foto's voor mijn werk als architect en stedenbouwkundige. Het waren voornamelijk technische en informatieve beelden ten behoeve van projecten. Presentatiefoto's werden door professionals gemaakt.

Als architect - stedenbouwkundige kijk je vakmatig naar een gebouw en omgeving. Details, composities en vormgeving, bebouwd of onbebouwd betekenen voor mij meer dan wat ik zie. Ik probeer die te doorgronden en in beeld vast te leggen. Niet zo maar een registratie maar het is juist mijn doel die 'andere' foto te maken.

Mijn foto's bewerk ik meestal naar zwart-wit al is het onderwerp of beeld nog zo kleurrijk. Ik kan vaak meer kwijt in een zwart-wit foto dan in een kleurenprint. Als het onderwerp er geschikt voor is maak ik natuurlijk ook wel kleurenfoto's.

Ik wandel heel graag en voor onverwachte momenten heb ik naast mijn iPhone meestal een kleine pocketcamera (Canon IXUS 105 of NIKON Powershot) bij me. Met een goed nabewerkingsprogramma zijn de foto's ook nog tot een goed beeld te brengen. Mijn 'grote' camera is een NIKON D7200 spiegelreflexcamera met een lens 16 - 84 mm. Deze combinatie is voor mij een robuust werkpaard waar ik vrijwel iedere situatie mee aan kan.

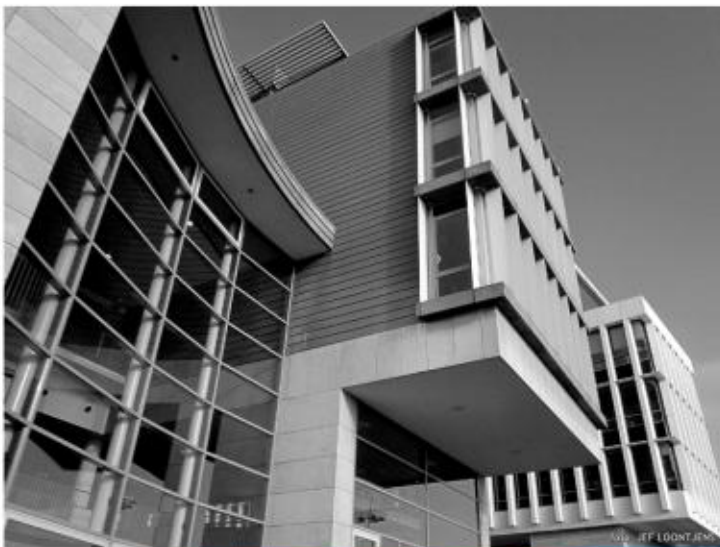
Onze vakantie-reizen brengen ons vaak naar boeiende steden en gebieden die méér hebben dan mooie vergezichten of zonovergoten stranden. Architectuur in een interessante stedenbouwkundige context hebben onze voorkeur en ik krijg van mijn echtgenote volop tijd en gelegenheid om te fotograferen en mijn fotomoment te hebben. Nadien ben ik thuis lang bezig met nabewerken en archiveren.

Zoals gezegd fotografeer ik meestal in zwart-wit en beperk me tot bepaalde thema's:

- Zichtbaar verborgen
- Industriële details en relictten, geen urbexfotografie
- Verrassend beeld, vreemde context
- Eenmalig, toevallig en onverwacht, straatfotografie
- Symboliek
- Bijzonder portret

Waar mogelijk komen thema's samen in één beeld.

Fotografie is een mooie leuke hobby waar je nooit uitgeleerd in raakt: leren door te doen!

"Ik kan vaak meer kwijt in zwart wit foto"

UITGELICHT

KRAAN

Als je goed kijkt wordt het best wel een interessant ding.

Hijskraan aan de Maas bij de ENCI.

BRUG

Spelen met het onverwachte en mystieke moment.

Hoeg Brögk bij Plein 92 op een mistige ochtend.

TOREN

Je loopt er 1000 keer langs maar je hebt het nog nooit gezien.

Vlaggenmasttoren bij de Bijenkorf aan de Kleine Staat.

JAARBOEK MAASTRICHT 'STILTE IN DE STAD'- JOHN EIJSSEN - PETER NOTEN

De eerste lockdown in Nederland was een feit. En uitbater van de Cellebroederskapel, John Eijssen, had een idee. Hij merkte dat iedereen in Maastricht in deze bizarre tijd wel iets bijzonders had meegemaakt en besloot de vele verhalen die hij had gehoord te bundelen. Tragische verhalen, verdrietige verhalen, uit alle lagen van de maatschappij. Maar ook verhalen die zorgen voor een glimlach. Bovenal persoonlijke, herkenbare verhalen die het verdienen een plek te krijgen in het collectief geheugen.

Samen met een werkgroep van enthousiastelingen kreeg het idee steeds meer vorm en nu is daar het resultaat: Jaarboek Maastricht 'Stilte in de stad'. Het verhaal van een stad die plotseling stilviel. En tevens het verhaal van vijftig Maastrichtenaren die elk vanuit hun eigen invalshoek vertellen wat deze moeilijke tijd voor hen betekent. Een van die geïnterviewden is onze programmeur Peter Noten.

Wil je het boek bestellen? Ga dan naar de website : www.jaarboekmaastricht.nl/nieuw-boek-stilte-in-de-stad

Vroeger en nu :
Ezelmarkt
Oude foto's : RHCL

FOTO VAN DE MAAND

November 2020 : Water in Maastricht

Het thema voor november 2020 was : Water in Maastricht. Maastricht dankt haar bestaan aan de Maas. Water is dan ook beeldbepalend voor onze stad. De foto die de meeste likes kreeg is van Bea Pletzers, een sierlijke zwaan voor de vijver bij de stadsmuur. De redactiekeuze ging naar de foto van Conique Op den Camp, een foto van het gouvernement aan de Maas.

Bea en Conique : proficiat!

De foto die de meeste likes heeft gekregen is de foto van Bea Pletzers

FOTO VAN DE MAAND

November 2020 : Water in Maastricht

De redaktiekeuze voor het thema Water in Maastricht : een mooie opname van het Gouvernement aan de Maas, gemaakt door Conique Op den Camp.

De Viefpuntige Staar vaan Mestreech

De Staar sjijnend euver Mestreech
Te vinde op Logo en vlag
En vaan Wolder tot aon De Heeg
weurd ze hiel hoeg geach

Ze is gries/wit , verleech en straolt
Euver alles in de ganse stad
Zie is 't , die de sfeer bepaold
In wat Mestreech heet en oets had.

Ouch De Geis die dreug zie oet
Bringk 't euver op groet en klein
Dat geit noets mie droet
't Is e geveul in lief en brein

Eus prachtige Staar heet vief punte
Zoeget wie 'n Hotèl vief stare
Mer die mote mèt aonbejinge stunte
Um al hun klante te vergare.

Eus Staar hoof dat neet te doen
Zie trèk lui mèt häör leech vaan wiet boete de stad
Mèt doezende tegeliek , eder seizoen
Die 'oetstraoling' heet ze altied gehad.....

't VIZIETESTEERKE :

Vaan gebouwe ,Kaffees,pleine alles mèt sfeer.
't Is genete vaan s'mörgens tot s'aovends ouch op straot
Gezèlleg, mèt koffie e wijntsje of gleske beer
Bestraold door't leech vaan Mestreechs fabrikaot !

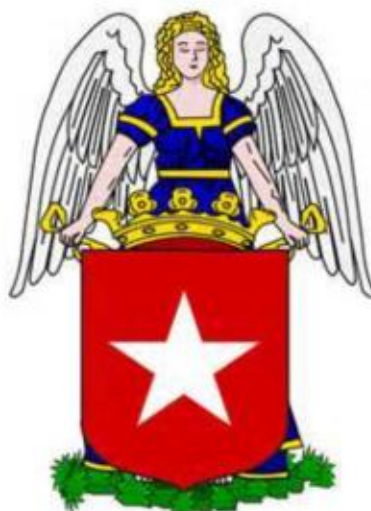
't Loos vèsserke

'Hiel lang geleie 't had flink gevore en miene neet al te slumme kammeraod voond op 'n goojen daag dat 't momint um te goon vèsse waor aongebroke.. Zelfs de kleinste pole waore touwgevore en de deepste watere.

Mer heer góng. E Stök fietse en jewel huur heer zaog 'ne geweldeg groete touwgevore pool.

Heer leep 't ies op lag zien vèsnèt neven 't mètgebrach mèlksteulke, pakde e biel en begós te kappe. Inins hoort heer 'n stum die reep ; "Hier zit geen vis". Gesjrókke loerde heer nao bove en zag; "Oh, danke Slivvenhier" pakde zien spölle en leep e stökske weier 't ies op. En weer 't zelfde ritueel en weer die stum; "Hier zit geen vis", Ouch noe pakde heer zienen handel beiein en leep 100 meter weier 't ies op. Zjus wie heer zien biel oplufde um weer e wak in 't ies te howwe kloonk die stum."HIER ZIT GEEN VIS" mer noe get dreigender . "Jemeh Slivvenhier, es geer zoe good wèt dat hij geine vès zit zalt geer toch ouch wel wete boerum neet ?" reep miene kammeraod verpózak nao bove loerend.

"Dit is de ijsbaan van Heugem" kloonk 't .....oet de luidsprekers .

STRAAT UITGELICHT : RECHTSTRAAT

Al vanaf de Romeinse tijd lag op de oostelijke Maasoever een nederzetting, die via de Romeinse brug verbonden was met de nederzetting op de westelijke Maasoever. Romeins Wyck strekte zich over een lengte van minstens 250 m langs de Rechtstraat uit, vanaf de latere Sint-Martinuskerk in zuidelijke richting. Bij de sloop van de oude Sint-Martinuskerk in 1853 werd de torso van een Mercuriusbeeld aangetroffen. Op de plaats van het pand Rechtstraat 52 stond een vrijstaand stenen gebouwtje van circa 6 x 4 meter, dat mogelijk als mithraeum diende.

Wyck bestond in de middeleeuwen uit twee hoofdstraten, de Rechtstraat en de Hoogbrugstraat. Deze straten vormden de verbinding tussen de laat-13e-eeuwse Sint Servaasbrug en de Duitse of Akerpoort, de belangrijkste Wycker stadspoort in de 14e-eeuwse stadsmuur. Aan de noordzijde van de straat lag de Sint-Maartenspoort. Deze werd in de 16e eeuw opgenomen in het Sint-Maartensbolwerk, waarna de Duitse Poort de enige stadspoort aan de kant van Wyck was. De Rechtstraat wordt in middeleeuwse oorkonden aangeduid als platea recta (Latijn voor "rechte" of "langgerekte straat").

Rob Lardner Photo

THERESIA KERK

Willie Lion

De Sint-Theresiakerk is vernoemd naar de 19e-eeuwse Franse non Theresia van Lisieux. Het gemeentelijke monument werd in 1934 ontworpen door architect Hubert Groenendael, en behoort tot het cultureel erfgoed van de stad Maastricht.

De Sint-Theresiakerk is een vrijstaand kerkgebouw op een kruisvormig grondplan, bestaande uit een schip met zijbeuken en een dwars transept. Het westwerk wordt geflankeerd door vierkante torens en heeft een voorportaal met een galerij. Tegen de westelijke transeptarm is nog een toren gebouwd. Aan weerszijden van het westwerk, tegen de zijgevels, zijn kleine zijkapellen. Het koor heeft een halfronde absis. Aan de oostkant van het koor vindt u de sacristie. De kerk staat in verbinding met de naastgelegen pastorie.

Bron : <https://www.theresiakerkmaastricht.nl/monument/geschiedenis>

THEARESIA KERK

Willie Lion

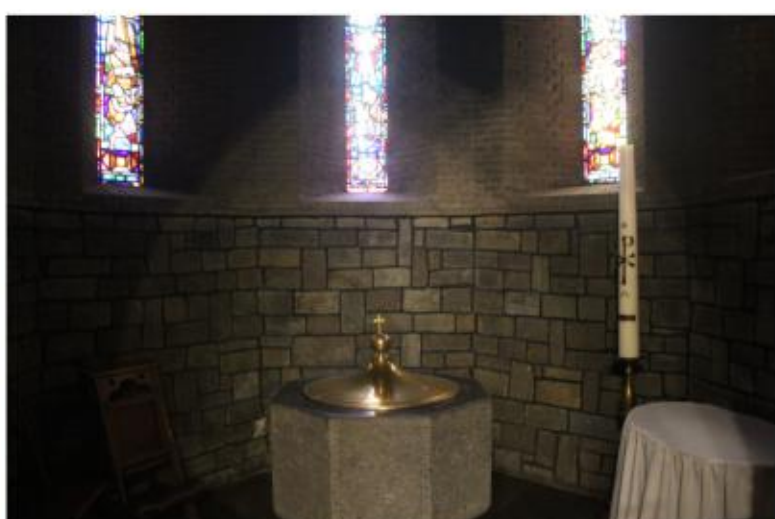

Foto : John Kerkhofs

Gistere leep iech euver de Sjaanderweeg. De weeg dee in vreuger jaore begós bij kaffee Claosens op de splitsing vaan de Bergerstraot en oetsjeide bij d'n euverweeg. De kaffee had e terras belag mèt kiezel en gemeubileerd mèt iezere tääfelkes. Ronne. De drei puu lepe geboge oet nao de grond. De steul waore gedeiltelek vaan iezere en de rögkleuning en zit waore vaan hout. Gehiel inklapbaar. Prachtege buim gaove nog 'ns 'n extra cachèt aon de beeldvörming. Door de weeks waor de kaffee neet altied ope, mer Zondags 's mörregens altied. Nao de Hoegmès woort hij minnege kaartspeul-oorlog oetgevochte. Ezele ,mer ouch en veurnaomelek tóppe. De op veer plaotse oontstande deuke in 't taofelblad waore 't bewies .` Iech pas`, klink 't nog in mien oere en dao achteraan kom daan de voesslaag um 't accent op d'ne daod te lègke..Um twie oor woorte de kinder gesjik um de Pa's vaan hunne financiële oondergaangk, in de vörm vaan rundsjes beer, te redde. Mèt e stök sjókkolaat veur 't keend, woort d'n tied dee Pa te besteie had, get opgerek. De hinesop die Ma edere zondag maakde moosde nog eve wachte.....Oonderwijl gaof Pa 't keend nog e stök.....!

Es iech vaanaof nommer daarteg op de Sjaanderweeg riechting de Martinussjaol in Wieck leep in die jaore ,kaomste langs Trui Kooymans, de greuntewinkel, en Sjèls de tummerfebrik. Veur de poort 'n handkaar en binne waor altied eine ,dee vaan aofvalhout kleppers veur us maakde. Einmaal veerdeg ,iers de oonderkante aofbranne Nouw daan hadste de bèste kleppers vaan de ganse sjaol. En mer houwe demet, totste de blaore tösse d'n vingers had. En mer zweije mèt die 'kleppe'. Oonderweeg nao sjaol doge veer ouch wel 'ns ne sumpele vörm vaan 'kloet goeje. Eder 'ne sjoene Maoskei in de han en al laopend goeie de kei vaan d'n aandere perbere te rake. Gevolg, te laat op sjaol en thoes kraogste ze daan op d'n kl.....te.. De broeders die lès gaove kóste jammers niks veur ziech hawwe. Alles woort doorgeblajerd.....! en /of in 't rapport vermeld..

Daan 's winters mèt kloompe door de sjnie. Ouch get watste allewijl neet mie mètmaaks. 'Ne lijdens-weeg. Este vaan hoes gongs maotste 1.60 mtr. lengte. Waorste koelek oonderweeg waore dao al gauw 5 tot 8 cm bijgekoume. De sjnie kloonterde z'ch vas oonder d'n kloompe. De 'gooj'sjeun stoon-te thoes in de kleierkas!! Vaan d'n inkele woort 't uuterste gevraag .Umklinkend nao links en rechts gaof ouch weer zoevääol vertraoging , tot deez kier de Mès in de Martinuskèrk woort gemis. En hup bij Mèsseverzuim weer e striepke op 't report debij. Nein, 't waors ech ` lije ` mèt 'n lang ij in deen tied.

In miene Liegere Sjaoltied laoge ouch de sjuilkelders nog op 't Keuningsplein en tösse de Passerel en de groete euverweeg. Wie veer 'ns op 'ne Goonsdag sportdaag hadde op de pepierfebrik, pa wèrkde dao en d'n oorlog waor nog flink aon de geng, kraoge veer es kinder lekker sop um aon te sterke. Wie veer vaan de sportdaag en de lekker sop op de trökweeg waore nao hoes, woort zjus de Spoorbrök gebombardeerd. Me broor en iech höbben us toen lètterlek de plenskes oonder eus veuj oetgeloupe. Pa had vaan plenskes vootoonderzètsels gemaak. 'n Aandere naam kóste veer veur die kunswerke vaan Pa neet verzinne. Aon de zijkant sleuven en daardoor, ouch weer zellevers gefisternölde reemkes. Bij normaal gebruik hadste gein probleem, mer bij 't trèkke vaan e sprintsje umdat ein of aandere agressor 't op de luikes had veurzeen, dao had Pa neet opgerekend. Ein 'oonderzètterke' verloor iech en d'n aandere leet los en kós iech al rennend mètsjnappe. De sjuilkelder in en veileg waore veer..... Mèt ein plenske minder oonder mien veu. Dat wel.

En dee prachtege, staotege euverweeg. Twie kier twie grote slaagbuim en twie kier twie kleine. Noets örgens aandere gezeen. Wat höb iech dèks stoon te loere es de stoomlocomotieven hun ketels vólde. met water. Dèksel vaan de ketel aof, sjloek deboue dreije en daan stroomde 't water 't masjien in.. Groete stoomwolke oetstoetend vertrok heer daan weer. Prachtege techniek.

Zoonder water geine stoom en zoonder stoom bleef de locomotief stoon
Aon eine kleine euverweeg stoon 't ieskräömke vaan Venezia. Meineg döbbeltsje is 't sigarekiske (geldkis) verdwene. Later, wie iech groeter waor, uhem, stoon heer bij de ambachsjaol in de St Maartenslaon. Vaan häöm koch iech mien ierste sigrèt. Old Mac veur 5 cent. Heer maakde ziech steinriek daomèt. Neet vaan miech allein netuurlek. Vaanoet de speulplaots rende de haaf sjaol nao ziene greun roeie/wit/greune bakfiets dee 't model had vaan 'ne kano en glunderend gaof heer 't gevraagde. Thei Venezia, de fritteboer in de Lieg Barakke, de straot boe ouch de St. Martinussjaol laog en de Aloisiusjaol, leep 't nao sjaol neet bepaold störm. Wee had indertied 25 cent um 'n tuut friet te kinne betaole, De zondagscent waore neet touwreikend.

't Controlere vaan de temperatuur vaan 't vèt doog heer door dr 'in te spije. 't sissgeluid waor bepaolend. Dat waor vreuger gans normaal. Rita op de Toongersestraot doog dat ouch...!!

´t Bovenstaonde geit diech allemaol door de kop, wandelend euver de weeg boe m'n awwershoes stoond en nog steit. Esof ´t gistere waar. Wat ´ne prachtege tied, ACHTERAOF.

Blikske stampe, kokerelle, reipe, verstöpperke, moerbokke, litse, knikkere, voetballe en GOVIE bal in rope es ´ne pelitiemaan zich op ziene fiets leet zien. Toen kraog d'n deender respek. Dat hadde veer vaan Pa en Ma wel mètgekregene. Eve sjuive veur peerd en kaar, es gezin nao de kèrk goon, mæssendeender en /of koerzenger zien. Bij ´t verstöp-perke speule oet de väärtuintsejes gejaog weure. Prachtege häögenisse, boe iech persoanlek vaan vin dat die, oondaanks deen gooje welvarende tied boe veer noe in leve, door miene kop mage blieve `speule` .....

Opjam Gène

E KEERSVERHAOL

door Vivianne Rijnders©

e Keersverhaol vaan Keersemes 2019 vaan Vivianne Reijnders

Sinterklaos waar nog neet good en wel 't land oet, of Fiena wouw 'ne keersboom goon koupe. Sjaak bekeek häör 'ns. "Toch neet noe al!" "Iech hool 'm wel allein,"spoojde Fiena z'ch te zègke. "Nein nein,"zöchde Sjaak, "iech gaon wel mèt." Stievele aon, hejse mèt en dao góngze ze. "Weurt 't neet 'ns tied veur 'ne kunsboom?" vroeg Sjaak. Fiena trok häör ougsbrauje op. "Toch neet zoe plastic geval? Iech wèl 'nen echte, dee iech kin ruke en water moot geve! Dat huurt zjus bij Keersemes. De lui hole 'ne greune boom in hoes umtot ze daan aon 't veurjaor gerappelleerd weure!" Fiena zaog tot ze beter niks mie kós zègke. Enfin, op zeuk nao dé keersboom dus. In de fèlm is dat altied ein en al romantiek. E koppel mèt gezèllege mótse op en keerstruie aon die punentere in de snie e prachteg exemplaar vinde, onderweeg nao hoes bij e kräömke same glühwein drinke en later bij e keersmeziekske de boom versere. Meh jeh, 't leve is geine fèlm. Dus nao zoe'n tien buim te höbbe afgekäörd, te klein, te deur, te iel, ruzelt noe al, te dik en mie elend, zag Sjaak: "Este noe neet gaw einen oetzeuks goon v'r zonder boom nao hoes." Fiena sjaarde z'ch e buimke, rekende aof en motsentere "Waor 't mer um, dee flawweköl", laojde Sjaak 't dink in d'n oto. Thoes gekoume wouw Sjaak geliek e kruus droonder tummere meh ouch dat ging neet vaan e leie deekske. Verkierd um, negel neve de stam ... In d'n hoof kloonke wäörd die zier wieneg mèt Keersemes te make hadde. Fiena bewoog z'ch de res vaan d'n daag muiskestèl door 't hoes en besloot deen aovend extra lekker te koke. En e paar daog later, wie niemes thoes waar, verseerde Fiena de boom, zat 't stelke droonder, hóng de krans aon de deur en kleide 't hoes wijer aon mèt lempkes en bougies. Onderwijl ze heerlek vals keersleedsjes mètzóng.

Meh toen. Wee kump wienie, wat it ederein gere of zjus neet. Belle en appe, recepte oetzeuke. "Waor 't mer um, dee flawweköl," zag Sjaak. Fiena sjouwde mèt kalbasse, propte d'n diepvries vol en sjreef z'ch op wienie wat gegete zouw weure. Wie dèks waar 't al neet gebäört tot ze, es alles achter de rögk waar, 'ne krop slaof of 'n duuske garnale onder in de ieskas voont. 't Keersdiner begós vörm te kriege. Ze koch z'ch e nui bluuske en kaom wie langer wie mie in de stumming. Netuurlek móste dao veur de kinder ouch kedokes onder de boom ligke. Op de mies regenechtegen daag vaan de week fietste Fiena nao de stad, want boe móste d'nen oto kwiet mèt die daog vaan Magisch Mestreech? In de Groete Staat perpeerde ze vaan de linker- nao de rechterkant vaan de straot te loupe. En daonao trök. Dat kosde häör e stief eurke. 't Water siepelde häör sjeun in, häör nate haore hóngze piezeleg langs häör geziech. 'ne Perreplu waar gein doen in die drökte. De winkels waore vol, de lui sjagrijneg. Wie ze weer op häör kemissiebreefke loerde, waar d'n ink doorgeloupe.

E KEERSVERHAOL

door Vivianne Rijnders©

't Woort Keersaovend. De winkels gónge touw. "Good," dach Fiena, "noe kin iech niks mie draon doen es iech get vergete bin." "Waor 't mer um, dee flawweköl," zag Sjaak. En Fiena maakte in de keuke get lekkers veerdeg. Wie ze later op d'n aovend door d'n hoof nao 't sjeurke leep, hoort ze de hermenie bij de kèrk 'Stille Nacht' speule. Grameer lojde. 't Waor druug en d'n hiemel stont vol stare. Ze zeukde de groetste, de straolendste. Vennach weurt 't Keerskinneke gebore. En wie eder jaor waor Fiena ouch noe weer deep oonder d'n indrök. Ze bleef stoon. Luusterde nao 't geloj en nao de meziek. Loerde nao de stare. Genetend. Gereurd. 'n Hart wie e broed. 't Is Keerseemes.

Foto : Bea Pletzers

De Mestreechter Geis helt pin, ouch met de koumende Keersdaog

© Lion Photography Maastricht

Foto : Willie Lion

BENNY NEYMAN STRAAT

In de uitzending van het programma Tijdloos van 1 december 2020 (RTV Maastricht, makers Henk van der Laan en Ferry Bak), waren burgemeester Annemarie Penn - ter Strake en Tiny Meese (Partij Veilig Maastricht) op bezoek. Niet zomaar, want in de uitzending werd door de burgemeester bekend gemaakt dat er in Blowdörrep een straatnaam zal komen ter herinnering aan Benny Neyman. Daarmee gaat een grote wens van veel Maastrichtenaars dan toch in vervulling. Welke straat de naam van deze bekende Maastrichtse zanger zal gaan dragen is op dit moment nog niet bekend, maar zeker is dat de straatnaam er zal komen. Benny Neyman, geboren in 1951 in Blowdörrep, maakte meerdere liedjes over zijn geliefde stad, waaronder 'Ode aan Maastricht', 'Mie Mestreech' en 'Trök noa Blouwdörrep"

Keerseemes in Mestreech

Slenterend en aof en tow nao onder kiekend, leep Jules door de Groete Staat rieling Vriethof. 't Waor kaajd en vochtig weer. In de kinderköpkes spiegelde alles wat in de kiekoete stond oetgestald. De fiesdaog kaome weer aon. De daog boe vööl lui nao oetloerde. 't Sfeerke, de gezèllegheid en neet te vergete de kadoos. Hiel vööl en hiel deur kadoos. Veur häöm hoofde 't neet zoe. Opkiekend zaog heer al dat sjoens dat ziech in de straot spiegelde, in werkelijkheid. Watste allewijl neet allemaol kins kaope. Teminste este de duite daoveur höbs. Heer had die evels neet. Levend vaan 'n oetkiering beteikend zuinig zien. In zien flatsje stond allein 't hoegnudige en nui kleier koch heer pas es de kringlaopwinkel niks mie had wat häöm pasde.

Ouch 'ns lekker oet ete zaot neet d'r in. En invitaties kraogste ouch al neet in zien situatie. E bezeuk aon 'Magisch Mestreech', waor allein volgend jaor meugelek ,Es God BLEEF Dit jaor aofgelas i.v.m. 't coronavirus....Heer had zoe wie zoe neet vööl te spendere. Wat heer wel oet kós geve waor bestump veur ete en drinke en zien financiële verpliechtinge. E teske koffie zoe aof en touw? Och dat góng ouch nog wel. En 't keukske dat heer daobij kraog waor altied welkom. E stökske vlaoj waor weer zjus get tevööl vaan 't gooje. Z'n oetkiering maakde dat neet meugelek.

De kraag vaan ziene aofgetrampelde palto hoeger oprèkkend en z'n han deep in de tesse, slófde heer de Groete Staat in. Loere, nao werm waffle etende en dampende gluhwein drinkende minse. Dao weurste allein mer mismeujeteger vaan, bedach heer ziech. De Keersmert waor aofgelas mer de winkels waore allemaol ope.

De lui rende häöm veurbij es-of zie geinen tied hadde. Moondkepkes veur hunne moond en neus en tasse vol kemissies mèt-sleipend. Die wèlle weer gouw nao hoes. Lekker werm en gezèlleg met e glaas wien en e good book same mèt 't gezin d'n aovend doorbringe. Heer bleef 't leefste zoe lang meugelek op straot. Had heer teminste ouch lui roontelum ziech. Bubbelen van de kaw en snakkend nao 'n werm tas koffie leep heer oeteindelek de Hema in. Ze pläötske boven in de restauratie aon de roet, gaof häöm de kans um ouch 'ns op de lui "neer te kieke". Lètterlek dat wel netuurlek. En umgedreid, es de lui naor bove loerde, keke ze ouch 'ns 'tegen 'm op'. Ze zagte wel niks. Meh toch.... Veur Jules 'n apaarte ervaring de restaurati. Heer knäöpde z'ne palto los, góng aon e täöfelke zitte en naom 'ne slók vaan z'ne werme koffie. Gekoch aon de balie.

"Vindt geer 't good es iech aon eur täöfelke bij uuch kom zitte ?" Jules keek op . "Meh zeker mevrouw " zag heer, verpópzak tot heer aanspraak kraog " Zèt uuch". 'n Neet oonaontrèkkelijke vrouw vaan rond de veertig, tas thee in häör hand, hóng häör kemissietas aon 'ne stool, doog häöre palto oet en góng tegeneuver 'm zitte. "Vies hè menier, boete" zag ze onderwijl in häör tas thee reurend. " Zègk dat wel. Onder 'n zonnebank binne, is 't noe beter verblieve es onder 'ne perreplu boete" zag heer vruntelek trök. Eve veel 'n stèlte"

“ne Mins moot toch gèt mètmake”, verbraok ze ‘t stèlzwiege”. En ouch nog zoe vlak veur de fiesdaog”. Ze had duudelek behoefte aon e gesprek.” Miene maan is pas gestorve wèt g’r“ góng ze wijer. Noe Good drei weke geleie. Sjielek “? vroeg Jules belangstèllend. “Och nein menier, ‘t is ‘n crime gewees. Veur miech meh veural veur häöm ! Noe is heer gelökkig op zien plaots. Zoe zeet ‘t cliché teminste . En iech haw miech dao mer aon vas. Gief truus, .he. Ze nipte ‘ns aon häören thee. Jules zaog dat ze nate ouge had. “Heer heet ‘n prachtige oetvaart gehad. Dao neet vaan. Sumpel mer sjoen.

‘t Is toch jaomer dat de naobestaonde allein kinne huure wie heer/zie geleef heet en geleef is gewees, es heer/zie is gestorve. De persoen zelf krijg daan neet mie mèt wie de familie en vrun de gestorvene höbbe ervare tijdens z’n leve.Teminste.....???

“Meh och, laot iech toch ophawwe, iech bin uuch oongemerkt aon ‘t opzadele met mienen ambras”. Jules reageerde direk. “Vertelt meh rösteg door mevrouw. “Ambras of verdreet weurd dèks minder es ‘t kin gedeild weure mèt aandere.” Dao wis Jules evels zellevers alles vaan. Gerösgestèld gong ze wijer mèt vertèlle. Gaondeweeg ‘t verhaol aonluusterend, voolt Jules ziech allein mer gelökkiger weurde. Wat had dat mins ‘ne haop élend mèt-gemaak. “Drink geer nog e teske ? “ vroeg heer. Ze sloog zien aanbod vruntelek aof. “Bedaank menier dat geer hób wèlle luustere. ‘t Heet miech good gedoon”, zag ze. D’n hoond is allein en es dat te lang doort kin iech dalek thoes goon dweile “. Ze pakde häör tas en goeide häören palto euver d’n erm. ‘t Deenblaad in häör aander hand, zat dao de leeg theetas op en winste Jules nog plezierige fiesdaog touw. Heer keek häör nao toen ze riechting laopende band veur ‘t gebruik servies leep en reep, z’n stum verheffend : “Nog vaan ‘t zelfde mevrouw”, mer wis tegeliektied dat ‘t bij ‘ne wins zow blieve....

Ziene palto touwknuipend stond heer eve later ouch op en vertrok. Deep weggedoke in de kraag vaan ziene palto, leep heer door de fiestelek verseerde Kleine Staat en de Wolfstraot naor ‘t Slevrouweplein. De Keersmesmeziek vanoet winkels en kaffees begeleide häöm daobij. Heer bleef eve stèl stoon. De Krib binne in de Slevrouwe waar prachteg. Zoe wie eder jaor Dat moos noe eigelek de kiektoet zien boe de lui zich aon zouwe mote vergape en zich tegeliektied aofvraoge wat zwoerder waog in ‘t leve. Gezond zien en ‘t materieel get minder höbbe of kraank zien mèt vääöl geld ....? Sjules wis ‘t antwoord oondertösse.wel. Heer leep door de vaan ‘t root, zwart geblakerde kapel vaan de bougie-vlemkes, en haalde 50 eurocent oet z’n tes. Genóg veur ‘ne kleine bougie.

Heer kós ziech überhaupt neet veurstèlle dat Slevrouw ondersjeid zou make tösse ‘ne bouzjie vaan € 0,50 of eine vaan € 0,90. Zouw eus Modergäödske zien winse neet verhare veur zoene gojekaope en dinke : “Kom diech nog mer ‘ns trök. Hei daon iech ‘t neet veur...!” Slevrouw bepaolt toch neet de prijze!!?

E weesgegroeitje beiend dach heer trök aon die oonbekinde vrouw in de HEMA mèt häören élend. Mer zeker ouch aon alle kraanke door 't coronavirus en de naobestaonde vaan de gestorvene dao aon. Zeker noe mèt de fiesdaog veur de boeg. Daobij bedinkend dat die allein gevierd mage weure in beperkte kring. Oonwerkelek allemaol. Mer 't moot veur eder zien gezondheid te laote behawwe!

"Zaoleg Keerseemes", zag heer bijnao hel op en verleet, nao nog eine kier nao Slevrouw opkiekend, de Merodekapel. Jules leep riechting de Kooistraot, op weeg nao hoes.

'n Zaolege Keersgedachte mèt ziech mètdragend :

Heer had 't eigelek zoe slech nog neet en versnelde ziene pas .....!!

Foto : Francien Schijlen

FOTOGRAFIE F SCHIJLEN

Wij wensen jullie fijne en gezellige feestdagen

Aan het eind van de regenboog ... ligt Maastricht. Wij wensen iedereen een gezond en voorspoedig 2021! Haw pin!
Foto is gemaakt door Aldo Haan

**Jouw foto op de voor- of
achterpagina van de
volgende editie?**

Stuur je mooiste foto naar :
info@maastrichtdigitaal.com.
Zet in de onderwerpregel :
coverfoto en wie weet staat
jouw foto straks op de voor- of
achterpagina van de volgende
editie.

LET OP : uiterste inzenddatum
28 januari 2021